Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 143. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 29, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 29-го ЛИПНЯ 1995 р. Ч. 143. РІК CII.

ПРЕЗИДЕНТ ВИСЛОВИВ ЖАЛЬ

Київ (УНІАР). — У середу, 26-го липня, Президент України Леонід Кучма висловив глибокий жаль з приводу конфлікту 18-го липня під час похорону Патріярха УПЦ КП Володимира.

"Певні кола свідомо пішли на конфлікт, при цьому на другий плян були відсунуті повага і щира турбота про померлого, справжні інтереси Церкви. Немає сумніву, що згода на поховання на території Софійського собору, що є однією із визначних пам'яток світової культури й перебуває під охороною ЮНЕСКО, провокувала б неусвідомлений конфлікт держави з іншими релігійними громадами, призвела б до зростання громадської напруги в суспільстві. Вже зараз можна попередньо погодитися з тим, що органи правопорядку на Софійському майдані діяли непрофесійно. Наказ про масове застосування сили був невиправданим", — зазначив Президент і пообіцяв що винних буде покарано.

Відповів Президент Кучма і на деякі інші питання журналістів. Наприклад, щодо співпраці з Азербайджаном, Л. Кучма сказав: "Азербайджан для нас занадто цікава країна з усіх точок зору. Головне — Азербайджан багатий на нафту. Азербайджан має свою власну думку, а я взагалі ставлюсь з великою пошаною до тих країн і керівників, які мають свою власну думку, особливо в межах СНД".

На запитання про участь міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка та міністра оборони Валерія Шмарова у лондонській зустрічі з приводу Боснії, Президент Кучма сказав: "Я задоволений тим, що Україна стала повноправним членом у процесі европейському і світовому. І те, що Україну запросили, це — позитивне явище".

Щодо конфлікту в Боснії, Президент вважає, що без миротворчих сил його врегулювати неможливо. "Я за те, щоб все-таки посилити там контингент, у тому числі, за рахунок НАТО. Але в присутності сили треба вирішувати питання за столом переговорів",— відповів Л. Кучма.

ПРИПИНЯЮТЬ ТОРГІВЛЮ ЗА ВАЛЮТУ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 26-го липня, в Національному Банку України (НБУ) відбулася пресова конференція, на якій оголошено, що з 1-го серпня в Україні заборонено використання готівкової чужоземної валюти у сфері торгівлі та послуг.

Заступник голови правління НБУ Олександер Кіреєв зазначив, що 31-го липня торговельні організації, які здійснювали розрахунки в готівковій чужоземній валюті, повинні всю валюту інкасувати в банки і з 1-го серпня запровадити розрахунки виключно в національній валюті України.

Можливість розрахунків за товари і послуги НБУ залишає на митних територіях України: в готелях для закордонних туристів, у міжнародних портах, на транспорті в прикордонних зонах та в деяких інших випадках. Усі операції мають проводитися тільки з використанням контрольно-касових апаратів та окремого бухгалтерського обліку.

Передбачається, що заборона вільного обігу чужої валюти сприятиме зміцненню національної грошової одиниці. Водночас це є стандартний крок перед проведенням грошової реформи.

Населення від цього не постраждає, оскільки кожен зможе в обмінних пунктах зміняти долари чи німецькі марки на карбованці.

Напередодні, тобто 25-го липня, відбулося засідання державної комісії з проведення грошової реформи. Головував прем'єр-міністер України Євген Марчук. Участь у засіданні взяв Президент України Леонід Кучма. Розглянуто широке коло питань, пов'язаних з підготовкою до запровадження в обіг нової грошової одиниці — гривні.

Є. МАРЧУК ЗВІТУВАВ ПРО ПОЇЗДКУ В МОСКВУ

Київ (УНІАР). — Про необхідність продовження переговорів з Російською Федерацією не тільки з питань Чорноморської фльоти, але й з питань економічних, говорив прем'єр-міністер України Євген Марчук під час пресконференції у Кабінеті Міністрів, роблячи підсумки своєї візити в Москві.

Євген Марчук підкреслив важливу ролю Росії у зовнішньо-торговельному обігу України.

„Якщо подивитися на зовнішньо-торговельний обіг України, то з Росією він становить 42 відсотки експорту і 47 відсотків імпорту всього зовнішньо-торговельного обігу. Згідно з даними, експорт в Росію в загальному обсязі українського тільки у першому кварталі 1995 року виносив понад 70 відсотків, імпорту — 85 відсотки", — сказав Є. Марчук, наголосивши, що тепер Україна не може обійтися без доставок із Росії, зокрема енергоносіїв.

Загалом Україна отримує з Росії 90 відсотків нафти, 60 — природного газу, 80 — целюлози.

Під час візити підписано чотири угоди, серед яких важливою є угода про основні засади створення фінансово-промислових груп. Не зважаючи на те, що відповідний закон Верховна Рада ще не ухвалила, на думку Є. Марчука, підписання цієї угоди не протирічить законодавству. Серед пріоритетів, визначених угодою, чільну увагу приділяється видобутку і переробці паливно-енергетичних ресурсів, проєктуванні і експлуатації трубопроводів тощо.

Договірно-правна база українсько-російських взаємин незабаром поповниться ще принаймні 8 угодами, які більш детально визначають механізми врегулювання чорноморського питання. Це між іншим, угода з регулювання майнових питань, з визначення механізму передачі суден, угода, яка визначатиме участь російської сторони у соціально-економічному розвитку районів.

Ситуація в Боснії дальше ускладнюється

Загреб, Хорватія. — У середу, 26-го липня, боснійські серби та їхні союзники мусулманські повстанці почали офензиву на визначену Організацією Об'єднаних Націй „зону безпеки" довкруги місцевости Бігач у північно-західній Боснії. Ця стратегічно важлива околиця, заселена у більшості 180,000 мусулманами та мусулманськими втікачами з інших околиць, є оточена боснійськими повстанцями та хорватськими сербами. Сусідня Хорватія, беручи під увагу свій договір з боснійськими мусулманами, тобто з урядовими військами, прийшла з артилерійною допомогою, намагаючись перервати боснійським сербам головну лінію постачання. Одначе це не легка справа, бо боснійським сербам і хорватським повстанцям допомагає мусулманський антиурядовий лідер Фікрет Абдіч, колишній підприємець, який має великі торговельні сплікування з боснійськими сербами. Він самостійно проголосив Республіку Західньої Боснії на північ від Бігача, має добре озброєних вояків і використовує існуючу ситуацію на збагачення власної кишені, не беручи під увагу людських жертв.

Через бігацьку „зону безпеки" проходить дорога та поїздові лінії сполучення з Країною, сербською частиною Хорватії. Знавці військового діла уважають, що ці лінії постачання є причиною наступу боснійських сербів і їхніх союзників на Бігач. Ця „зона безпеки" є куди більшою від Сребрениці чи Жепи у східній Боснії, що їх впродовж минулих двох тижнів зайняли боснійські серби. Там також є більше і краще озброєні відділи урядового війська. Одначе миро-носні війська ООН у цій „зоні безпеки" є репрезентовані погано озброєним банґлядешським ґарнізоном із 1,300 вояків. Полковник Джеспер Гелсо, командир миротворчого батальйону уважає, що це є дуже небезпечний сценарій з можливістю ще більших ускладнень і жахливих наслідків.

Відбудеться виставка барельєфів З. Голубця на Союзівці

Союзівка (Г. К.). — Виставкою барельєфів скульптора Зенона Голубця поповняться мистецькі імпрези оселі УНСоюзу у суботу і неділю, 5-6-го серпня. Після минулорічних успішних індивідуальних виставок у Дітройті, Чикаго і Ню Йорку мистець активно працює над втіленням нових ідей, в результаті чого постає поважна кількість нових оригінальних праць.

Ось як висловився про барельєфи З. Голубця ред. І. Кедрин: „Це — рідкісні твори нашого сучасного образотворчого мистецтва, які відрізняються своєю оригінальністю, своїм технічним виконанням та високим естетичним виглядом". І ще одна цитата: „Один із цілого ряду власних мистецьких знахідок З. Голубця — особлива синкретність, куди входять, складаючись, прикметності графіки, пластичности і живопису в суцільному, злитому виразі" (В. Барка).

Вищезгадана виставка проходитиме у приміщенні Головного будинку Союзівки. Координатор — директор канцелярії оселі Соня Семанишин.

НБУ плянує випустити валютні сертифікати

Київ (УНІАР).— Тут у понеділок, 24-го липня, начальник управління ринку капіталів і бірж Національного Банку України (НБУ) Віталій Мигашко повідомив, що НБУ плянує восени цього року випустити валютні сертифікати номінальною вартістю 50, 100 і 200 американських долярів, призначені для приватних інвесторів.

Такий крок НБУ пояснюється тим, що на сьогодні в готівковому обігу в Україні є близько шість більйонів дол. Заборона розрахунків чужою валютою з 1-го серпня дасть змогу НБУ зібрати частину валюти — в обсязі емісії валютних сертифікатів. А їх має бути випущено, за словами В. Мигаша, на „кілька десятків мільйонів долярів". Із зібраних в такий спосіб грошей 70 відс. передбачається помістити в західних банках, а 30 відс. надати комерційним банкам України через кредитні аукціони НБУ.

Фахівці вважають, що НБУ зможе отримати шість відс. річних від вкладень на Заході та 10 відс. річних від вкладень в українські комерційні банки.

Сертифікаційні гроші будуть розміщені лише в тих комерційних банках, які мають стійке фінансове становище і розгалужену мережу в Україні. Таке право вже отримали Агропромбанк "Україна" та Градобанк.

Прибутковість сертифікатів передбачається фіксованою — близько 7 відс. річних. Держава гарантує, що зібрані гроші не використовуватимуться для виплати зовнішнього боргу України. НБУ зобов'язався виконувати функції нагляду і вирішувати питання щодо надання дозволу на вивезення капіталу за межі України.

Проєкт НБУ є першою у країнах СНД спробою випустити номіновані у твердій валюті державні цінні папери, призначені для фізичних осіб. Подібний проєкт пропонував голова НБУ Віктор Ющенко ще в лютому цього року, але тоді йому не вдалося заборонити в Україні розрахунки за товари і послуги в чужоземній валюті.

Фахівці Міжнародного валютного фонду (МВФ) не підтримують згаданий проєкт, посилаючись на минулорічний негативний досвід Мехіко у цій справі.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Присутність В. Пинзеника у КМ необхідна

КИЇВ. — Президія громадського об'єднання „Нова Україна" стривожена з приводу затягування питання остаточного формування складу Уряду, а зокрема невизначеності і щодо дальшого перебування у складі Кабінету Міністрів Віктора Пинзеника. В оприлюдненій заяві об'єднання сказано: „Наявність у новосформованому Уряді такої фігури як Віктор Пинзеник є виправданою і необхідною. Це сприятиме дальшому рухові реформ в Україні, стабільності і незмінності курсу започаткованого Президентом України в 1994 році. Не виключаючи помилок протягом діяльності КМ попереднього складу, в тому числі і В. Пинзеника, Президія „Нової України" глибоко переконана, що таких людей необхідно зберегти в урядовій команді".

Паніка у Могильові-Подільському

МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСКИЙ, Вінницька обл. — Тут 10-го липня о год. 10-ій 30 хвилин на міському ринку мешканці Молдови, які там торгували, розповсюджували чутки про зруйнування дамби водосховища у місті Новодністровське Чернівецької области. У зв'язку з цим серед місцевих мешканців виникла паніка. Люди почали покидати місто. Представники місцевої влади і правоохоронних органів після негайної перевірки спростували ці чутки, про що інформувалися люди, які залишили місто і збиралися на схилах гори. Після виступу о год. 1-ій у місцевому телебаченню голови міської Ради, люди повернулися до своїх домівок.

Створено дві міжпарляментарні групи

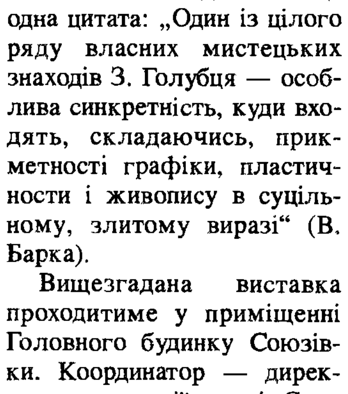
КИЇВ. — Президія ВР України своїми постановами затвердила створення двох міжпарляментарних груп зв'язків з Китайською Народною Республікою і ЗСА. Про це повідомили кореспондента УНІАР у секретаріяті Постійної комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД. До українсько-китайської міжпарляментарної групи входять 16 депутатів, очолює її представник групи „Державність", голова Комісії з питань ядерної політики і ядерної безпеки Михайло Павловський. Серед членів групи є віцепрем'єр-міністер Василь Дурдинець і Володимир Марченко (соціялістична фракція). Групу депутатів міжпарляментарних зв'язків із ЗСА очолює керівник групи „Центр" А. Бутейко. До складу групи входять 47 депутатів, зокрема голова Комісії з питань бюджету М. Азаров та голова Комісії з питань екологічної політики Г. Філіпчук.

Звинувачують Російську Православну Церкву

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ. — Голова Обласного Товариства Політв'язнів та Репресованих В. Сірий провів пресконференцію для місцевої преси, на якій поінформував присутніх про київські події 18-го липня ц. р., учасником яких він був. В. Сірий сказав, що спровокували цю ситуацію представники так званої Російської Православної Церкви на чолі з В. Сабоданом. Відповідаючи на запитання журналістів він підкреслив, що несе повну відповідальність за достовірність цієї інформації і закликав журналістів дати справедливі повідомлення. На пресконференції зачитано заяву Всеукраїнського Товариства „Просвіта" ім. Т. Шевченка, в якій події 18-го липня визначаються як такі, що задекларували повну неміч виконавчої влади України.

Хто зацікавиться здоров'ям жінок і дітей в Україні?

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Якось поруч із усіми проблемами, що їх під сучасну пору має молода українська держава, як і з проблемами світового маштабу, загроза у стані здоров'я жінок в Україні, а передусім жінок вагітних, не стоїть на такому важливому місці як цього вимагає ситуація.

Д-р З. Нижник

Але на щастя є одиниці, які поставили собі цю справу як ціль своєї дії, і стараються усіми силами відкрити очі загалу на загрозу, яка поширюється в Україні від часу катастрофи в Чорнобилі, а яка може бути прикладом для цілого світу до чого можуть допровадити нуклеарні занечищення.

Одною із таких рідкісних осіб, що всеціло посвячені цій проблемі, є д-р Зореслава Скіряк-Нижник, яка коли може відвідує ЗСА та різні міжнародні конференції, які заторкують нуклеарні проблеми, щоб представити перед світом фактами, статистичними даними та аналізою останніх років в Україні небезпеку, яка вже існує для вагітних жінок і новонароджених дітей в Україні і яка повинна бути наявною пересторогою для кожного народу.

Ми мали нагоду послухати вияснень проф. З. Нижник в часі її останнього перебування в Ню Йорку, де вона виступила із доповідцю на міжнародній конференції п. з. „Голоси із нуклеарного світу", та вони такі застрашаючі, що мусять здається стрясти кожним, що про це почує або перечитає. Усі докази, які представляє д-р З. Нижник особливо переконуючі, бо оперті на статистичних та інших даних, що їх вона призбирала як лікар дитячих недуг і спеціяліст від новонароджених, а також тепер як керівник студії 15,000 родин із шістьох різнополонених міст України, опитування яких триватиме до 1999 року.

Ця унікальна своїми розмірами та точністю праця дасть змогу показати статистику, яка, як має надію д-р З. Нижник, може бути найкращим віддзеркаленням жахливого стану здоров'я жінок та їхніх дітей в Україні.

Як вона нам представляє, смертність дітей в Україні зростає із кожним роком від пропам'ятного 26-го квітня 1986 року, як і взагалі від того часу смертність в Україні перевищує число народин. Кожного тепер року, каже д-р З. Нижник, вмирає в Україні 150,000 осіб більше, як народжується, а смертність дітей особливо наявна, як і число недуг, які спричинені нуклеарними затрудненнями. Д-р З. Нижник уважає, що для точного прослідження таких недуг і їх постійного збільшення важливе є робити аналізи жіночої пляценти і молока, яким жінки кормлять своїх немовлят. Вона ствердила, що тепер 49 відсотків усіх пляцент мають патологічні зміни — отже як тут дивуватися, що смертність і зріст недуг та абнормальностей у новонароджених дітей України так помітно зростає?

Найбільше захворінь, згідно із звітами нашої вимової гості, є щитовидної залози, які часто розвиваються у рака цієї залози, зокрема в родинах, які були евакуовані з околиць Чорнобиля. Однак д-р З. Нижник доказує, що занечищення води та продуктів із землі в Україні також викликують різні захворювання, а відтак і смерть, і це зокрема небезпечне для молодих поколінь, з яких, як стверджують лікарі, лише 20 відсотків є вповні здорові.

Всі ці статистичні докази жахливих у своїх наслідках радіяційних занечищень є мементом для цілого людства — остерігала українська лікарка у своїй доповіді

(Закінчення на стор. 3)

ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Тут у суботу, 5-го серпня, в Центрі Української Культури під керівництвом Ігоря Соневицького відбудеться літературно-музичний вечір. Ведуча — Лідія Крушельницька. Початок о год. 8-ій вечора.

Ця програма відбудеться в рамках літніх мистецьких імпрез в місцевій „Гражді".

Програми є частинно фундовані Стейтовою радою мистецтв Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКІ НАУКОВЦІ Нюйоркського університету ім. Рокефеллера зробили нове відкриття, яке сподіються стане передвісником нових метод лікування для товстих людей. Вони винайшли гормон, який у звірят спричинює швидку втрату товщу та робить їх худими, а у худих звіряток цей гормон спричинює цілковиту втрату товщу. Хоча винахідники покищо свої випробування робили тільки на звірятах /мишах/ то вони зазначують, що людський організм також продукує подібний гормон. Науковці попереджають, що хоча цей винахід є дуже хвилюючим, то немає ніякого покищо запевнення про його позитивні наслідки у лікуванні людей на відтовщення.

УРЯДОВІ РОЗСЛІДИ „РАДІО МАРТІ", надавчої радіостанції до Куби, яку спонзорує та фінансує Уряд ЗСА, вказують, що директор згаданої радіостанції незаконно намагався звільнити або обнизити стаж п'ятьох працівників, які противились його незаконним переступствам. Урядові чинники твердять, що слідство генерального інспектора Інформаційної агенції ЗСА виявило намагання директора Роланда Бонахеї звільнити з праці тих, які не погоджувались з методами його цензури, неправильної та односторонньої подачі передач і принимання до праці некваліфікованого персоналу.

У СЕРЕДУ, 26-ГО ЛИПНЯ, в Капітолю вшановано колишню Першу лейді Китайської Республіки та вдову по генералісімі Чіян Кайшекові. Це ж саме тут більше як пів століття тому вона апелювала до Конгресу та переконувала Сенат, щоб ЗСА дали більше допомоги Китаєві у боротьбі проти Японії. Аналітики зазначують, що це вшанування мадам Чіян Кайшек у Капітолю напевно знову викличе невдоволення і протест від теперішніх керівників Китаю, зокрема коли взаємні сплікування між Китаєм і ЗСА вже доволі напружені.

У СВІТІ

АСОЦІЯЦІЯ ДОПОМОГИ жертвам атомового вибуху в японському місті Нагасакі, протестуючи проти наміру Франції відновити ядерні випробування, закликала громадян міста бойкотувати всі французькі товари. Керівник асоціяції пояснюють своє радикальне рішення тим, що уряд Японії „не досить рішуче" впливає на Париж, щоб змусити його відмовитися від нових ядерних випробувань. Дії нагасакської асоціяції підтримало Об'єднання японців, що пережило перше атомове бомбардування в місті Гірошима. Ідею бойкоту французьких товарів підтримують також деякі відомі політичні діячі Японії.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" — ЧЛЕНІВ УНСоюзу

які досі платили передплату разом із вкладками за життєве забезпечення.

Повідомляємо, що ще до кінця місяця липня ц.р. Ваші вкладки включали дальше передплату за „Свободу".

Але від 1-го серпня ц.р. Вам доведеться платити передплату прямо до адміністрації „Свободи", а забезпеченеві вкладки надальше до секретаря Відділу, як до цього часу.

Пригадуємо, що, починаючи від 1-го липня ц. р., обов'язує нова передплата „Свободи" для членів:

$75.00 за рік, або $40.00 за півроку.

Членам, які разом із запитником переслали чеки на $75.00 чи $40.00 будуть зачислені передплати за черговий рік, або півроку.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Великий біль

Трагічні події в Києві під час похорону Патріярха УПЦ КП Володимира болять кожного свідомого українця в краю і всім без вийнятку в діяспорі.

Окрім вісток, що надходили з України, до редакції присилають свої розповіді численні свідки та учасники похорону. І треба сказати, що розповіді ці вражають картинами жорстокости міліціянтів. І не менше вражає дивна поведінка вищого керівництва України.

Читачам відомо, що в день загибелі у нез'ясованих обставинах Патріярха, а саме у п'ятницю, 14-го липня, помер ще один уславлений і всіма шанований син України — письменник Олесь Гончар. Похорон його відбувся в понеділок, був добре організований і на ньому були й виступили з промовами Президент України Леонід Кучма та голова Верховної Ради Олександер Мороз.

Та чомусь ні в кого з них не знайшлося часу прийти наступного дня на похорон Патріярха Всієї України Володимира. Дивно і те, що офіційні джерела масової інформації замовчали і далі замовчують справжню причину смерти Патріярха. Не дали ніякого пояснення і представники влади. Хоча, здавалося б, саме їх, як керівників держави, повинно найбільше стурбувати оте беззаконня під час похорону. Але ж ні. Голова Верховної Ради пішов на профіляктичний лікарський огляд до лікарні, а Президент на зустрічі з журналістами кілька днів висилав своїх заступників. Минув тиждень і ніхто не знав становища Президента до цих трагічних подій. Тільки на дев'ятий день після кривавих подій Президент публічно висловив жаль.

З'ясувалося, що рішення ховати Патріярха на Байковому цвинтарі походить із Кабінету Міністрів, хоча голова Адміністрації Президента Дмитро Табачник відразу після погрому фальшиво заявляв, що "держава не втручалася" у вирішення цього справді суто церковного питання.

Наступного дня після побиття мирних людей на Софійській площі офіційна преса повідомила, що керівництву не вистачило часу для належної організації похорону. Водночас інші представники влади повідомили, що могилу для поховання Патріярха було викопано на Байковому цвинтарі поруч з могилою М. Грушевського. Хто це зробив і за чиєю вказівкою? Та й війська хтось вислав проти похоронної процесії. На це час знайшовся. У кого? Виникає ще безліч питань. Наприклад, чи можуть війська самі по собі, без нічийого наказу, вийти і вчинити погром мирної похоронної процесії? Якщо так, то що це за війська і кому вони служать? Хто дасть відповідь на ці питання?

Мимоволі доводиться замислюватися, що може означати оте дивне відсторонення і мовчання вищого державного керівництва з приводу жорстокого розгрому похоронної процесії? І які ще несподіванки готуються для народу України?

Багато пишуть в газетах про ганьбу, яка, мовляв, впала на народ України. Не на народ упала та ганьба — вона впала виключно на вищих керівників української держави. Люди прийшли на похорон Патріярха, вони не розуміються на політичних авантюрах. Депутати та духовенство не були готові до зустрічі з військами, а коли почалась бійка, то було не до скликування нарад.

Народ побачив яскравий кадр сталінщини, поверненої з недавнього минулого. Можливо, цей кривавий кадр нагадає нащадкам невинно розстріляних чекістами, заморених голодом у страшні 30-50 роки, що треба бути обачнішими та менш довірливими. Не дозволяти державним керівникам вирішувати все за народ, бути активнішими та пильніше стежити за кожним підписаним документом, особливо з Росією, де насіння сталінського терору дає обнадійливі паростки.

Загадкова смерть Патріярха 14-го липня, побиття учасників похоронної процесії 18-го липня 1995 року, дивна поведінка керівників Верховної Ради і Президента до незагойної рани кожного патріота української держави додали гіркоту розчарування керівництвом України.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Осип Зінкевич

ЧОРНИЙ ВІВТОРОК У КИЄВІ

(До справи поховання Патріярха Володимира)

II

І знову 18-го липня. У соборі св. Володимира відбуваються багатогодинні Богослужіння. І далі ніхто не знає, де будуть ховати Патріярха.

У передденьʼ похорону Кабінет Міністрів України засідає до 11-ої години ночі. На порядку денному лише одна справа — поховання Патріярха. Коли архиєреї не погодилися на поховання біля Володимирського катедрального собору, Кабінет Міністрів рішає: єдине місце поховання Патріярха — Байкове кладовище. Там і викопано яму для поховання.

Під час Богослужіння, в полудневих годинах, відбувається нарада ієрархів Церкви. Приймають рішення: єдине місце поховання Патріярха — біля Софіївського собору. Їх підтримує колишній Президент України, багато депутатів Верховної Ради, лідери УНСО.

***

Ми з дружиною провели три години на Богослужіннях у Володимирському соборі. Коло 1-ої години дня ми вийшли на кілька хвилин з собору, але повернутися вже не могли. Упорядники з УНСО нікого вже всередину не впускали. На Шевченківському бульварі, напроти собору, формувався траурний, похоронний похід. Зустрічаємо знайомих, церковних активістів. Вони кажуть:

— Колишня висока посадова особа ґарантує, що Патріярх буде похований біля собору святої Софії.

— А дозвіл є? Яма там викопана?

— Дозволу немає... Яму ми викопаємо самі, у нас є лопати... все готове.

Нас інформують, що похоронний похід має повернути до пам'ятника Т. Шевченкові. Ми доходимо до вул. Володимирської і бачимо, що вона перекрита залізними загородами і сотнями омонівців і „беркутів" у шоломах, з палицями, з охоронними щитами. Замість іти направо, хтось дав команду повертати наліво, просто на залізні загороди... І похоронний похід рушив на залізні загороди, просто в зуби омонівцям.

І почалося. Людей били безпощадно, палицями, пускали сльозоточивий ґаз, побили кришку домовини. Били безжалісно і омонівців. Все це можна було передбачити, побачивши перекриту Володимирську вулицю і сотні правоохоронників. Поранені були з обох сторін.

І раптом все зупинилося. Омонівці відступили. Дорога була відкрита і тисячі людей пройшли біля будинку колишньої Української Центральної Ради, оперного театру і незабаром опинилися біля мурів тисячолітньої святої Софії.

***

Президент Леонід Кучма в той час був на переговорах в Білорусі. Прем'єр-міністер Євген Марчук — десь на селі. Ніхто з представників Уряду участи в похороні не брав. В той же час (як ми довідалися) одна за одною делеґації, а не всі спільно й узгоджено, йшли на переговори до першого віцепрем'єра Романа Шпека.

***

На площі біля собору святої Софії — тисячі людей. Люди молилися, співали релігійних і патріотичних пісень, а прах Патріярха лежав на дощі у відкритій домовині біля головної брами св. Софії. Між народом — міліція, генерали й полковники. Ніхто нікому не заважає, всі спокійно „співживуть". З однієї сторони тисячі вірних з різних реґіонів України, патріотичне українське населення, а з другої, за мурами собору, готуються до розправи з власним народом сотні омонівців.

***

Ми стоїмо з дружиною якраз коло головної вхідної брами до собору. Підходжу до владики Паїсія з Міннеаполісу, мого колишнього доброго знайомого, з яким ми в архівах православного центру у Бавнд Бруку відшукували матеріяли і документи до книги про мартирологію Української Православної Церкви. У нього сльози на очах. Він приїхав у незалежну українську державу на похорон Патріярха і ніяк не може ні розумом, ні серцем збагнути, що діється у цій нашій вимріяній державі. Зустрічаємо наших знайомих з Америки: о. Дякова, д-ра Ю. Криволапа, В. Біляєва, Аню Дидик.

... І почулися удари в асфальт. Хтось зарядив копати яму на асфальті, біля стін святої Софії. Спочатку депутати почали довбати, а пізніше унсовці, різні молоді люди... Копали понад дві години. І ніхто не забороняв, хоч кругом повно міліції різних рангів.

І коли ми з дружиною після цілого виснажливого дня вирішили відійти від головної брами Софії, буквально кілька хвилин пізніше, несподівано, неочікувано, без жодного попередження, головна брама святої Софії відчинилася...

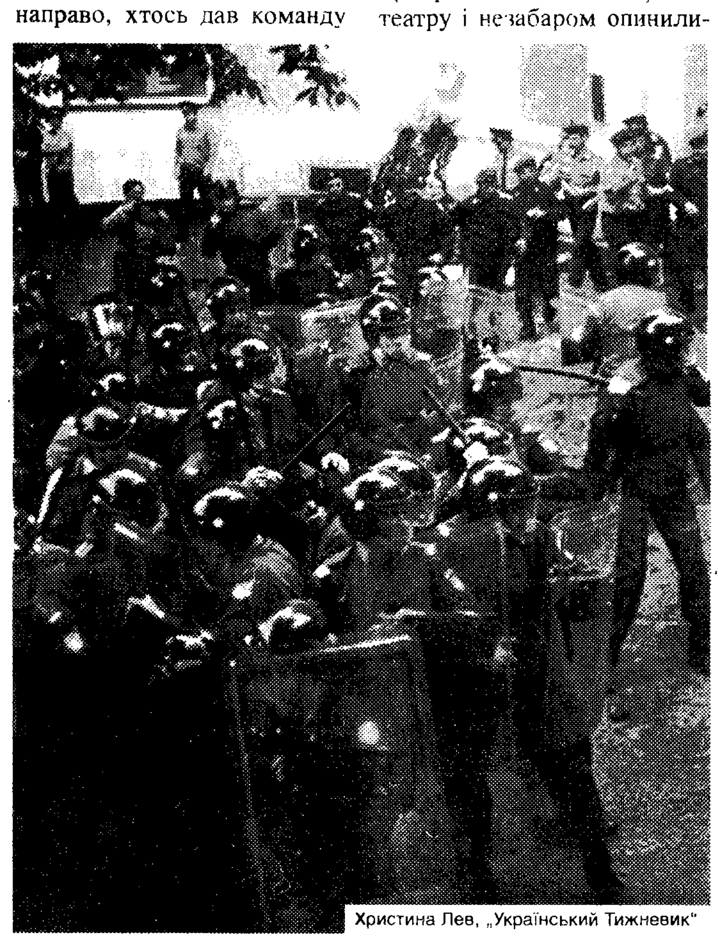
Закривають труну Патріярха, опускають в яму, кидають перші грудки землі і... раптом шум, стукіт чобіт, крик!!! Озвірілі омонівці і „беркути" кидаються на народ. Їм дано наказ „очистити" Софійську площу. Від часу татарської навали Софійська площа ще не бачила такого побоїща. Зі злістю і ненавистю в очах, молоді хлопці з озвірілим виразом обличчя, в шоломах, зі щитами і палицями в руках, охоплені якимось дивним гіпнозом „бий!", били всіх — єпископів, священиків, депутатів, жінок, дітей, людей старшого віку, журналістів. Били озвіріло, без совісти і співчуття. Били свій власний народ. Після побоїща десятки людей опинилися в лікарнях. Багатьох заарештували. Згідно з розповідями очевидців, цілу ніч тортурували заарештованих. Кажуть, що є і смертельні випадки. І немов на глум цілому світові і своєму народові, після побоїща... на Софійській площі з'являються

(Закінчення на стор. 3)

Христина Лев, „Український Тижневик"

Траурна процесія, яку очолюють депутати Левко Лук'яненко, Василь Червоній та Володимир Мулява.

Христина Лев, „Український Тижневик"

Укрінформ

Розправа з учасниками похорону

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про традицію святкування іменин

Якось так склалося, що навіть у відзначенні таких дуже персональних свят, як іменини чи уродини зарисувалася потрохи різниця між українцями, що живуть у діяспорі і на батьківщині.

„Колись" було однаково, бо був один для всіх календар, однакове розуміння родинних почуттів та багато чого іншого було у нас однаковим. А тепер у загальній світовій демократизації кожен робить як хоче, коли хоче і нічого немає після одного взірця.

Так от склалася доля „святкувань" іменин та уродин. Бо хоча день уродин — це не є те свято, яке у кожному віці хочеться відзначати та ще публічно оголошувати, скільки років вам проминуло, і варто його заховати лише для „потреб" безпосередньої родини – тут, в ЗСА, ми вже звикли, що пригадують про це не лише найближчі, але й друзі чи знайомі. А може до того загального святкування причинилися, як і до інших свят, комерційні структури, які хочуть з того скористати для продажу безособових карточок, прикрас чи дарунків. Чи може притягають до таких святкувань і традиційні на Заході свічечки на уродинному торті і голосне „геппі биртдей"? Може виною в тому є приреченість до того, аби в день народження бути або цілковито забутим, або публічно ощасливленим?

Здається, що тут зібралося чимало різних елементів, подібно до тих, що вплинули на наше святкування Різдва Христового, яке змінило зовсім характер спонтанної сердечности саме через вплив нашого скомерціялізованого оточення і загальноприйняту „моду купленого щастя", якій ніхто якось не хоче опертися, а тільки іде по лінії найменшого опору, бо вона не вимагає справжнього виразу почуттів.

А тим часом в Україні було завжди і залишилося у звичаї відзначення дня іменин на честь святого, іменем якого названо дитину при хрищенні. Це була загальновідома дата, якої не треба нікому записувати, бож вона виразно стоїть у календарі, і в жодному випадку не є таємницею. Тому також не наводить суму ані туги, як писав колись Максим Рильський, на власний день народження, бо то невтральні іменини, без відліку часу. І в цей день можна побажати не лише одній людині, але усім тим, кого знаєте з таким іменем і це хіба може викликати радість, що друзі чи родина пам'ятають ще тебе і не ранять нагадуванням про плин часу і про пережиття чергового ювілею і „річчя". Ніде правди діти, і день іменин останніми роками у нашій спільноті викликає часом сумніви, як його святкувати — по-новому чи по-старому — та відкіля в українській родині взялися такі імена. Це особливо впадає в очі, коли читаємо сумні вістки в нашій газеті про смерть старших громадян, під якими підписані члени родини, часто вже до правнуків включно. Яких там не побачите тепер імен цих нащадків, аж роїться від всяких Джекі, Браєнів, Джейсі, Робертів, а навіть довелося зустріти Фіделя з України, але цього, на щастя, не в клепсидрі. А хто з нас знає, коли припадає день святого Фіделя чи святої Джейсі?

Але є ще такі люди із „старозаконними" іменами, до яких належить моє. Тому приємно і зворушливо було почути у слухавці в день мого ангела щирі побажання від важкохворого пластового друга і цілком нового знайомого — гостя з України, якого випровадила в дальшу дорогу з летовища ім. Кеннеді. Вони пам'ятали і бажали зі серцем, бо „моя свята" стоїть у календарі таки першою серед українських святих.

Отже таки традиція відзначення іменин у нас не зовсім завмерла і це добре. Переглядаймо часом календарі, бо там стоять не тільки сухі дати днів минулих і грядущих. Там завжди можна побачити ім'я самотнього друга, що „забутий Богом і людьми", бо встигли забути його і день, коли він прийшов на той дивний і не завжди ласкавий світ, як і день його іменин. „Contra spem spero", він плекає тиху надію у повній тиші своєї оселі, що таки пролунає ось-ось дзвінок телефону і чийсь небайдужий голос скаже: „З днем ангела тебе вітаю!"

О-КА

Христина Лев, „Український Тижневик"

Загони „Беркута", приготувавши палиці та отруйний газ, перекривають дорогу учасникам похоронної процесії.

ЧОРНИЙ...

(Закінчення зі стор. 2)

представники Кабінету Міністрів України...

Лежить під мурами святої Софії прах Патріярха. Засипали могилку, поставили хрест, масу квітів. А кілька кроків від могили Патріярха — калюжа української крови... Тут теж поставили хрест, запалили свічки, поклали квіти...

А кругом знову тиша і спокій. Приходять до могили вірні і відходять, а в голові — тисячі думок. А в голові не вміщається: як держава, державна влада, Міністерство внутрішніх справ може вчити, підготовляти молодих наших хлопців, в серця яких закладається не любов до свого власного народу, а ненависть, злість і злобу? Хто міг дати наказ, щоб влаштувати на очах всього світу (на Софійській площі було багато не лише українських, але й іноземних журналістів, фотокореспондентів) таке страхітливе побоїще? Хто ця людина, хто ці люди, які захотіли порушити громадський спокій у нашій державі, які за один день 18-го липня перемінили нашу державу з цивілізованої, правової і демократичної в державу дикунів і варварів. Хто ті люди, що хотіли скомпромітувати перед цілим світом нашого Президента, прем'єр-міністра, наші владні структури? І чому так вперто мовчать високі посадові особи? Чому вони нічого не роблять, щоб направити страшне зло, заподіяне нашому народові і нашій державі? І виринають ще інші питання: як це так, що не Церква і її ієрархи підготовляли й організовували похорання, а прерізні організації, в тому числі й мілітаризовані, які не повинні бути причетними до справ Церкви?

***

На дев'ятий день після смерти Патріярха, у сонячний день 22-го липня, на Софійському майдані знову тисячі людей. Їх закликали листівки УНСО, порозклеювані по всьому Києву. І знову велике віче. Промовляють представники і лідери багатьох організацій, партій, рухів.

І почалося.

Все вістря звинувачень справедливо спрямоване проти Президента й Уряду України. Деякі депутати знімають свої підписи з-під Конституційного договору. Треба зняти всього 40 підписів, щоб договір був уневажнений. І почалися більш серйозні протистояння між Президентом і Верховною Радою, щоб кинути державу у вир внутрішньої боротьби. Промовці закликають до резиґнації Президента, Уряду, міністрів, генералів, полковників. Провокація великого маштабу тріюмфувала. Український спокій порушено. Збезчещено тлінні останки Патріярха, дискредитовано, скомпромітовано і зганьблено Уряд України і весь наш народ.

Шукають винних. Їх не знайдуть, бо всі винні. Винні тому, що ніхто з переговорних сторін не бажав дійти компромісу, значить, до чого може довести протистояння і як воно може закінчитися. Сором і ганьба впали на всіх нас — на Уряд, Кабінет Міністрів, владні структури, на ієрархів, на депутатів, на мілітаризовані формації, на окремі партії і рухи, бо вони вперто і непорушно стояли на своїх позиціях, не бажаючи знайти чесний і гідний вихід з наелектризованої ситуації, знайти компромісний варіянт розв'язки нелегкої проблеми. Політик і громадський діяч найнижчої ранґи міг без великих зусиль передбачити, як може закінчитися таке свідоме чи несвідоме протистояння. Як через впертість і непоступливість може закінчитися така конфронтація, як можна зганьбити весь наш народ, звести нанівець в очах світової опінії чотирирічні зусилля нашого народу в будові правової і цивілізованої держави.

Якщо все це вчинене ззовні, то вина всіх, причетних до похорону осіб, які не осмислили, що на їхніх очах організовується величезна провокація проти всіх нас і не зробили всього можливого в їхніх силах, щоб відвернути цю ганьбу від нашого народу, від нашої держави, від всіх нас.

Але якщо це ганебне дійство заплановане самими нами — то це ще гірше. Сучасна молодь і майбутні покоління будуть ставити перед собою питання: чи ми справді є такими бездарними політичними, громадськими і церковними діячами, чи нас такими зробили?

Спокій в Україні порушено. Громадський і політичний мир перемінився у затяжне протистояння в боротьбі не з ворогом, не з нашими проблемами, а з самими собою. У правовій і демократичній державі не можна осягати ціль макіявелівськими методами, якою б благородною не була ціль. Коли закон стоїть на перешкоді — тоді компроміс є виходом з ситуації. У правовій, цивілізованій і демократичній українській державі запанував закон джунґлів. І цей закон джунґлів влаштовує багатьох наших державних, політичних і громадських діячів. І якщо здоровий глузд і логічна розсудливість запанують в головах наших лідерів, а не безвідповідальні емоції, тоді ми швидко видряпаємося з цієї жахливої реальности, в яку нас свідомо чи підсвідомо впхнуто.

Хочеться вірити, що запанує здоровий глузд!

Владика Ю. Ґбур в Ґлен Спей

Неділя, 16-го липня ц.р., залишиться незабутнім днем в пам'яті парафіян церкви св. Володимира і з різних сторін Америки і Канади учасників багатолюдного річного Фестивалю української молоді, що проходив на „Верховині“, оселі Українського Братського Союзу. До Ґлен Спей, Н. Й., завітав Владика Юліян Ґбур, Єпископ-помічник Патріярха і Кардинала Івана Мирослава Любачівського у Львові.

Перед церквою привітав Владику настоятель церкви св. Володимира о. Богдан Сліпий, д-р Євген Грабарчук вітав від мужів довір'я і Церковної ради, діти гарною українською мовою привітали традиційно хлібом і сіллю та квітами, а саме, Стефан Татарин і Христина Татарин держали хліб і сіль. Надія Татарин вручила рожі і Оленка Лисецька букет гарних квітів і вони, чергуючись, проделямували по три стрічки привітання, що його написав о. Б. Сліпий.

Владика відслужив Архиєрейську Божественну Літургію, сослужив о. диякон Юрій Малаховський. Співав хор під орудою інж. Осипа Гапія.

Владика виголосив проповідь, зосереджуючись на конечності християнізації України, кажучи, що здійснилися віковічні прагнення, надії і сподівання народу. Але захоплення і радість проминули, тепер існують всякого роду турботи. Хаос та брак єдности, що панують тепер в Україні, може побороти і зберегти незалежність тільки суспільство віруючих. Треба багато наполегливої праці над молодим поколінням. Без віри в Бога і без єдности не можемо мати успіхів.

На закінчення Владика благословив усіх, а вірні, приймаючи благословення, єдналися з Патріярхом І. Любачівським у Львові.

Михайло Кіндрачук

Другий наклад спомину „Молочний шлях“

Появився другий, зревідований і доповнений, наклад 240-сторінкової, багатоілюстрованої автобіографії Івана Гонтара п. з. „Молочний шлях“, шлях відірваного від 1 УД УНА і спрямованого на захід вишкільного батальйону Фрунсберґ.

Події склалися так, що автор продовж одного року служив у двох арміях, які вели між собою війну. Автор переживав тодішнє положення української справи, також мусів рятуватися від примусової репатріяції в рамках воєнно-військової акції, відомої під назвою „Operation Keelhaul“.

Розповідь позначена рясною документацією і знанням позакулісових маніпуляцій. Замітне літературне опрацювання, виправлення помилок і поділ на три розділи: „Моя молодість“, „Під чужими прапорами“ і „На постійне поселення до Канади“. Є списки світлин (64) і фотокопій (29), а також сім додатків про: родинне село автора після війни (два) участь національностей у російській революції; самодеструктивне господарювання „номенклятури“; багатоілюстроване турне Канадсько-Українських Молодіжних Ансамблів в Україні влітку 1990 року; „Оперейшен Кілгол“; Українську Академію Наук.

Ціни в українських книгарнях в Канаді 15 кан. дол. за океан і ЗСА 18 ам. дол. з пересилкою. Летунська пошта 22 ам. дол. з пересилкою. Писати до: I. Hontar 66 Royalavon Crs., Etobicoke, Ont., Canada, M9A 2E9.

Друге видання — це наслідок листів до автора і рецензій у пресі, де підкреслено потребу подібних споминів для історіографічно-студійних потреб, зокрема в Україні.

Хто зацікавиться...

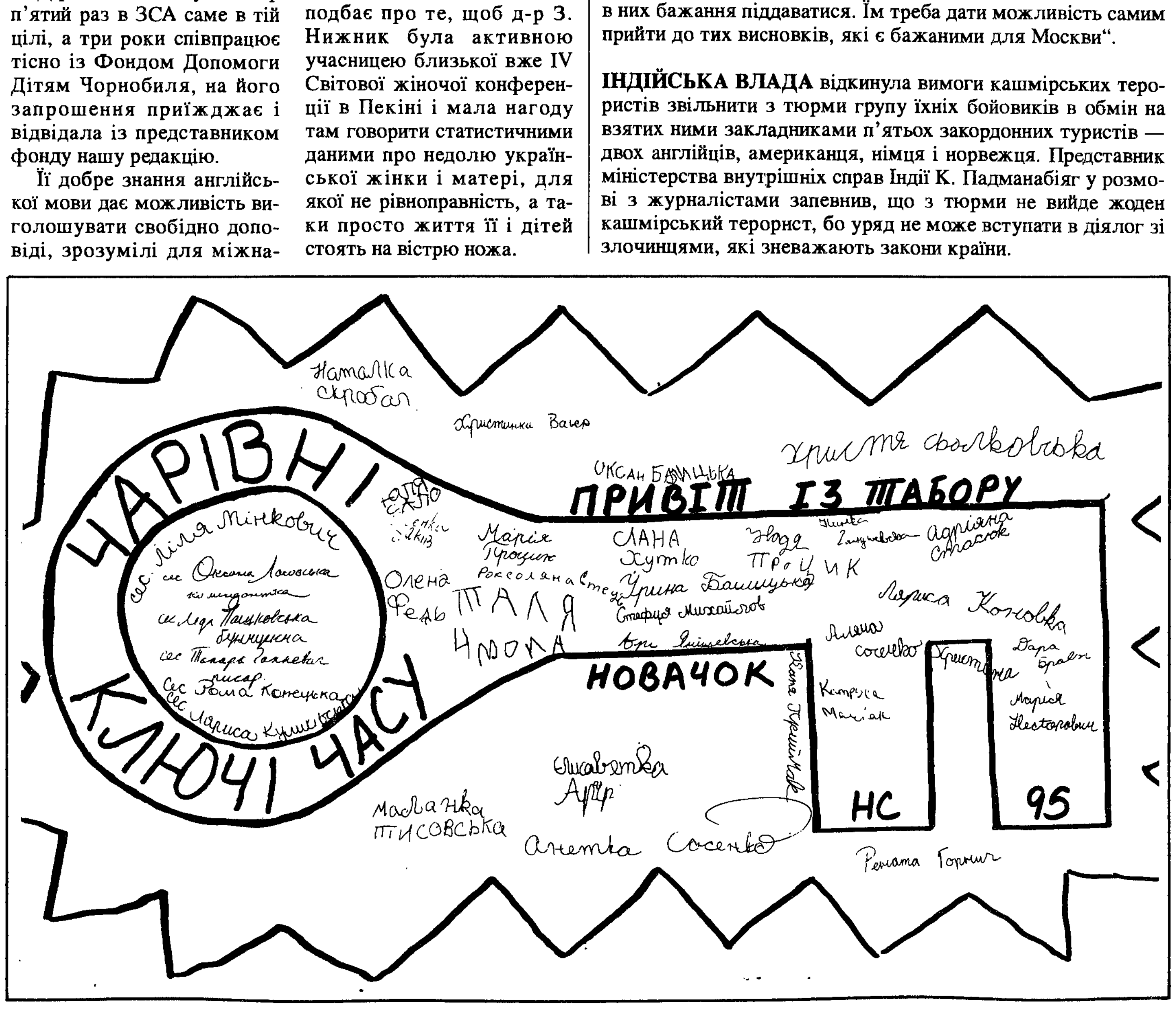
(Закінчення зі стор. 1)

перед представниками міжнародної конференції, що була влаштована ООН у Ню Йорку весною цього року. Вона вже не вперше говорила про небезпеку, яка стоїть перед Україною, але також перед іншими державами, які використовують нуклеарну енергію не лише для воєнного промислу, але для мирних цілей. Невідомо чи її слова оперті на статистичних даних та дослідах промовили до розуму і сердець міжнародної спільноти.

Д-р З. Нижник була тепер п'ятий раз в ЗСА саме в тій цілі, а три роки співпрацює тісно із Фондом Допомоги Дітям Чорнобиля, на його запрошення приїжджає і відвідала із представником фонду нашу редакцію.

Її добре знання англійської мови дає можливість виголошувати свобідно доповіді, зрозумілі для міжнародної громади. Дивним видається, що її так застрашаючі докази і здобутий досвід із постійного слідкування за здоров'ям матерів і дітей в Україні не викликують сильної реакції жіночих організацій цілого світу, що повинні куди пильніше звернути увагу на це, що діється з матерями і дітьми в Україні.

Можна лише дивуватися, що досі не використовується вмінкового знання такого фахівця, яким є проф. д-р З. Нижник, у зустрічах та конференціях, що займаються такими чи подібними проблемами. Цікаво, чи українське зорганізоване жіноцтво подбає про те, щоб д-р З. Нижник була активною учасницею близької вже IV Світової жіночої конференції в Пекіні і мала нагоду там говорити статистичними даними про недолю української жінки і матері, для якої не рівноправність, а таки просто життя її і дітей стоять на вістрю ножа.

У Дітройті відзначили п'ятиліття Київського Патріярхату

Піднесення Української Автокефальної Православної Церкви до статусу Патріярхату Всеукраїнським Собором 5–6-го червня 1990 року в Києві під проводом Первоієрарха УАПЦ покійного Блаженнішого Митрополита ЮНА (Боднарчука) урочисто відзначено в Дітройті катедральною парафією Св. Ап. Андрія Первозваного в неділю, 18-го червня.

Урочистості очолив гість з України, представник Київського Патріярхату Високопреосвященний Данило, Митрополит Чернівецький і Буковинський. Під радісний гомін дзвонів перед храмом гостя зустріли хлібом-сіллю голова Парафіяльної Ради інж. Сергій Лазуренко і квітами Віра Булат, а на порозі храму — заступник настоятеля священик Валерій Ковальчук.

Божественну Архиєрейську Літургію Митрополит відслужив у сослуженні Преосвященного Єпископа Олександра, Архимандрита Сави, ігумена Серафима, ієромонаха Ілії, священиків Володимира Немири й Валерія Ковальчука та диякона Василя Барги при співі катедрального хору й молитовній участі численних вірних, як парафіян, так і гостей.

Духовним бальзамом на спрагнені душі вірних була богословська проповідь Митрополита про спасенну місію Богочоловіка на землі і обоження людини, про відновлення її першостворенної гідности та піднесення її до Отця Небесного.

Привітання Високодостойному гостеві виголосив настоятель катедри Єпископ Олександер перед подячним Молебнем за Богодаровану ласку — вивершення УАПЦ Патріярхатом, що його підготували своєю працею, посвятою і самопожертвою сотні Єпископів минулих століть, аж до Священномучеників Василя Липківського й Миколая Борецького в недавньому минулому.

Відповідаючи на привітання, Митрополит Данило з радістю підкреслив факт влиття УАПЦ (Соборноправної) в лоно Київського Патріярхату, під омофор рідного Патріярха Київського і всієї Руси-України Святішого Володимира (Романюка) в цей важливий час становлення української держави і в ній Української Православної Церкви.

Доповідь про історичний Всеукраїнський собор 5–6-го червня 1990 року і про його учасників — бл. п. Митрополита Іоана, сім Єпископів, сотні священиків, багато вірних з усіх частин України, об'єднаних любов'ю до Бога й України, красномовно виголосила паніматка Катерина Немира, член секретаріяту того Собору. Широкий екскурс у передісторію постання українського патріярхату, починаючи з Хрещення України за княжих часів, доби Митрополита Петра Могили і аж до наших часів і недавніх подій, майстерно зробив Митрополит Данило.

Після споживання братерського обіду, приготованого сестрами Валентиною Євич і Галиною Власюк та іншими, мистецьку частину урочистого відзначення п'ятиліття Київського Патріярхату дали заслужена артистка України Євгенія Крикун та мистецькі керівники Черкаських козаків брати Юрій і Василь Марштупи, виконуючи кращі зразки пісенної творчости з їхнього репертуару за що одержали нагороду — бурхливі оплески вдячних слухачів. Присутні не забули пом'янути „не злим, тихим словом“ в цей радісний день і духовного велетня українського народу Тараса Шевченка піднесеним співом його „Заповіту“.

На закінчення учасники урочистості підходили під архипастирське благословення та складали пожертви на богословський факультет, створений заходами і утримуваний турботами Митрополита Данила при Чернівецькому університеті.

Мирослав Хрін

У СВІТІ

МОСКОВСЬКА ГАЗЕТА „Ізвєстія“, аналізуючи ситуацію в республіках Прибалтики, пише: „Жодна з трьох республік не певна, що домоглася незалежности назавжди. Говорять про те, що вдасться протриматися 10-15 років, а відтак Росія поверне собі втрачене. І з тих, що вруться до НАТО, мало хто вірить, що Захід вступиться за Прибалтику. В 1940 році, коли Литву, Латвію та Естонію Совєтський Союз приєднав до себе, ніхто й пальцем не ворухнув, щоб перешкодити цьому“. А далі автор статті висловлює пораду, в якій вчувається небезпека не тільки для прибалтів: „Як краще розмовляти з прибалтійськими республіками? Литовці, латиші, естонці — дуже різні люди. Та в одному вони єдині. Століттями на них тиснули різні завойовники, і прибалти випрацювали в собі здатність чинити опір. Чим більше на них тиснеш, тим менше в них бажання піддаватися. Їм треба дати можливість самим прийти до тих висновків, які є бажаними для Москви“.

ІНДІЙСЬКА ВЛАДА відкинула вимоги кашмірських терористів звільнити з тюрми групу їхніх бойовиків в обмін на взятих ними закладниками п'ятьох закордонних туристів — двох англійців, американця, німця і норвежця. Представник міністерства внутрішніх справ Індії К. Падманабіяг у розмові з журналістами запевнив, що з тюрми не вийде жоден кашмірський терорист, бо уряд не може вступати в діялог зі злочинцями, які зневажають закони країни.

Українці на Фльориді збудують Святоандріївський осередок

У неділю, 7-го травня 1995-го року, українська католицька громада при церкві св. Андрія у Спринґ Гилл, Фла., позначила важливу віху у своїй шестилітній історії офіційним благословенням площі і зрушенням землі на новий парафіяльний комплекс, який міститиме каплицю (церкву буде тут побудовано у майбутньому), залю і приходство. Це церемонії для довгоочікуваного осередку української громади у Ґернандо Окрузі та околиці переводили Владика Роберт Москаль з Парми, Огайо, в асисті о. митрата Томи Саюка, канцлера пармської епархії Святого Йосафата, митрата Матвія Берка, адміністратора місцевої парафії, і місцевого духовенства Української Католицької і Православної Церков.

Владику Роберта супроводжували шестеро Лицарів Колюмба четвертого ступеня, серед яких і два українці, які своєю присутністю надали більшої урочистости і кольоритности цій небуденній події у житті громади.

Як все буває на початку, найбільшим завданням парохії св. Андрія було організувати розкинене членство і подбати про релігійні служби на постійній щотижневій основі. Від 1989 року Святу Літургію відправляло кілька українських католицьких священиків із Ст. Пітерсбурґу або Апопки. Коли ж не було можливо одержати священика, місцеві вірні часто подорожували більше як 75 миль в один бік до Ст. Пітерсбурґу, щоб взяти участь у Божественній Літургії.

Врешті, з назначенням адміністратора в особі отця митрата Матвія Берка виключно для парафії св. Андрія, — громада, яка тепер начисляє 50 зареєстрованих родин, набрала виразного обличчя правдивої парафії, з Дорадчою Парафіяльною Радою, яку вибирається згідно з епархіяльним статутом, реґулярними запрограмованими відправами, та з відповідним літурґічним і громадським святкуванням Святвечора і Великодня, які супроводять репрезентивні святкові обіди, і парохіяльними обідами, парохіяльними товариськими зустрічами. Одинока річ, яка була відсутня, це — дім для такої діяльности, який, надіємось, швидко стане для нас дійсністю.

Хоч більшість парафіян живе у самому Спринґ Гилл, деякі постійно доїжджають з таких міст, як Окала (70 миль віддалі). Більшість осіб — пенсіонери зі стейтів Ню Йорк, Ілліной, Ню Джерзі і Пенсильванії; інші прибули сюди через свою працю. Знайшовшись, мов за приповідкою, в оазі, віддалені від своїх колишніх домів на півночі країни, члени парохії св. Андрія вирішили утривалити свою релігійну і національну спадщину на місці свого нового поселення, як це зробили наші імігранти-предки сто літ тому.

Спринґ Гилл знаходиться у західньо-середній Фльориді при Мехіканській затоці, і начисляє 60,000 осіб населення. Місцеві люди називають його Побережжям Природи, оскільки тут величезна кількість високоположеної сухої землі, досхочу чистої води і тисячі акрів національних лісів і заповідників. Економічний розвиток постійно приваблює легку промисловість і виробництво в її околиці.

Округа Ґернандо може похвалитися громадським коледжом, трьома шпиталями, громадським театром, летовищем, громадською оркестрою, публічними і приватними школами (з відношенням 14.9 учнів на 1 учителя), бібліотекою і низкою соціяльних, громадських і братських клюбів.

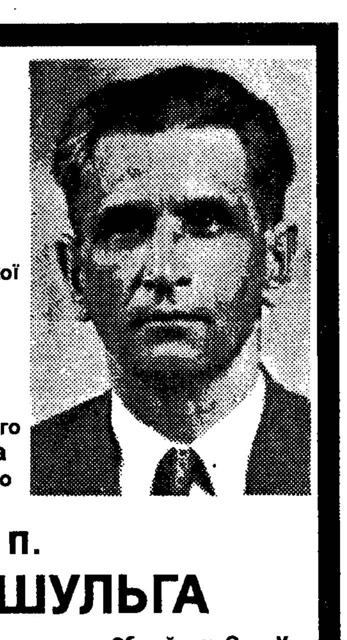
У Спринґ Гилл молоді пари з дітьми витворюють своє майбутнє, професійні люди започатковують свої кар'єри, чоловіки і жінки відходять на емеритуру — все це у зовсім вдоволяючому життєвому стилі під прекрасним сонцем Фльориди — далеко від гуркоту ресотів чи переповнених мас народу розвагових приман. Це, отже, є оці властиві вартості, які приманили українців в цю особливе місце, в якому їхня церква знов стає гуртуючою силою.

За інформаціями про парохію св. Андрія пишіть на нижчеподану адресу: Rev. Matthew Berko, P. O. Box 5902, Spring Hill, FL. 34606.

Н.Н.

У КИТАЙСЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ Ґаньсу стався землетрус силою 5.8 ступенів за скалею Ріхтера. Сейсмологічна служба країни повідомила, що у висліді загинуло 14 осіб, а понад 60 дістали поранення. Зруйновано декілька тисяч будинків, пошкоджено телефонічий зв'язок, розірвано електричні лінії. Майже водночас землетрус, трохи менший за силою, відбувся в Японії, в тому самому районі Кінкі, де підземна стихія 17-го січня ц. р. спричинила смерть 5,502 осіб. Епіцентр нового японського землетрусу знаходився на глибині 10 кілометрів у провіиції Осака. Повідомлень щодо жертв і зруйнування покищо не надходило.

Ділимося сумною вісткою з членами Української Стрілецької Громади та усіма членами в організаційній мережі Українського Національного Об'єднання і братніх організацій та всією українською громадою, що 21-го червня 1995 року в Торонто на 94-му році свого трудолюбного життя відійшов у вічність

СЛ. П.

ПАВЛО ШУЛЬГА

учасник Визвольної Боротьби в рядах Збройних Сил України в 1918-1920 роках, один із співзасновників Відділів УСГ в Канаді, кількакратний член Головної Старшини УСГ та її контрольних органів, невсипущий трудівник на полі культури, зокрема організатор і дириґент духових оркестр і хорів в мережі УНО і БО, одержимий ідеєю Української Незалежної Держави, для якої не жалів ні трудів, ні зусиль. Горем і журбою опечаленим: дружині покійного Ользі, синові Денисові, дочкам Марії і Дарії з родинами та ближчій і дальшій родині в Канаді і Україні складаємо найглибші вислови співчуття.

Хай вічна пам'ять і слава буде тобі, дорогий побратиме Павле, серед живучих і прийдешніх поколінь.

Президія УНО Канади і БО,
Головна Старшина УСГ,
Видавництво і Редакції „Нового Шляху“

У пам'ять мого брата померлого Павла і в пошані за громадську працю для свого народу складаю пожертву в сумі 500 дол. на шпиталь ім. Андрея Шептицького у Львові, а його дружині Ользі і родині висловлюю найщиріші співчуття.

АНДРІЙ ШУЛЬГА з родиною в ЗСА.

Підтримаймо Братство вояків УПА в Запоріжжі!

Від 1993 року листуюся зі своїм другом-однодумцем, мешканцем міста Запоріжжя, Василем Марковичем, визначним філателістом, який за свою колекцію „Козацькому роду нема переводу“ одержав на міжнародній філателістичній виставці в Києві 1993 року срібну медалю Організації Об'єднаних Націй. Він бере живу участь в українському громадському житті свого зрусифікованого міста і є секретарем місцевого Братства вояків УПА.

В листі від 31-го травня ц.р. Василь Маркович повідомляє, що на зборах розширеного секретаріяту Запорізької Кошової Управи Братства УПА вирішено звернутися до їхніх побратимів по зброї в місті Монтреалі, в якому я живу, з проханням надати допомогу „у виді друкарської машинки та ксероксу („зіраксу“), а також найнеобхідніших ліків, яких ми придбати не можем через зубожіння“.

В дальшому автор листа вияснює, чому вони просять про такі речі. „Справа в тому, — пише він, — що комуністи повели шалену пропаганду і агітацію через масові засоби, за відновлення колишнього Союзу (совєтського), випускають свої листівки, газетки, плякати, а ми не маємо змоги в противагу їхнім діям щось відповідно робити. Взагалі, на сьогодні на наших теренах суспільно-політична ситуація значно ускладнилася“.

Прохання Братства вояків УПА в Запоріжжі я негайно передав голові монтреальського Відділу Братства колишніх вояків УПА Іванові Путкові. Він сказав, що їхнє товариство радо вишле пожертву побратимам у Запоріжжі. На жаль, воно малочисельне -- має всього вісім членів і тому не може багато допомогти. Допомога Братству вояків УПА в Запоріжжі буде ефективна тоді, коли її подадуть також інші товариства колишніх вояків УПА в Америці й у Канаді та інші організації і приватні особи, що розуміють важливість такої допомоги. Адреса в Україні: 330097, м. Запоріжжя, прос. Радянський, 5А-48, Запорізька кошова управа Братства вояків УПА. Телефон: 42-92-66.

Адольф Гладилович

10-ий Гуцульський з'їзд

Група гуцулів під час з'їзду

(Світлив Ігор Чмола)

Десятий Гуцульський з'їзд відбувся в суботу, 27-го, і в неділю, 28-го травня ц. р. на оселі „Верховина" у Ґлен Спей, Н. Й. Ціль з'їзду — зустрітись та обмінятись думками між друзями-гуцулами і вибрати нову Управу Об'єднання Гуцулів Західньої Діяспори.

У суботу, 27-го травня, від 10-ої години ранку Ярослава Барчук, Анна Стахів і Галя Трутяк реєстрували приїжджих на з'їзд гуцулів. З небосхилу зникли дощові хмари і ясне сонечко усміхалося привітно до всіх гостей. Після обіду почались наради з'їзду. Відкрив їх уступаючий голова Управи ОГЗД Василь Барчук згадкою про тих, які за два останні роки відійшли у вічність. Привіти на з'їзд прислали: член редколеґії журналу „Гуцульщина" Іван Гречко зі Львова і Товариство „Гуцульщина" у Великобританії.

Вибрано ділову Президію у складі: Дмитро Ткачук — голова, Степанія Чорна-Досінчук і Василь Слободян — заступники голови і Михайло Сербенюк та Ярослав Гальчук — секретарі. До почесної Президії запрошено Євдокію Сороханюк, Марію Лабуньку і Ігоря Чмолу.

На початку З'їзду вибрано теж і три комісії: Номінаційну, Резолюційну і Верифікаційну. Слід згадати, що Номінаційну комісію не вибрано на з'їзді, тільки схвалено її склад. Вона діяла вже продовж року перед з'їздом.

Звітування членів Управи: Василь Барчук — голова, Галя Тритяк — секретар, Гриць Конончук (Василь Барчук) — касир, Ігор Чмола — голова редколеґії „Гуцульщини" і Ярослава Барчук — адміністраторка журналу, показали, що хоч стан членства постійно зменшується, організаційна структура, її фінанси і журнал „Гуцульщина" стоять на здорових основах, що й запевняє ОГЗД ще довгі роки існування. Це підтвердив у своєму звіті голова Контрольної комісії Михайло Мохнач, пропонуючи уділити уступаючій Управі абсолюторію.

У вечірніх годинах цього ж дня відбувся святковий бенкет. Його господар Михайло Луців покликав до почесного стола заслужених гостей і відданих гуцульській справі делеґатів з'їзду: отця Богдана Сліпого і його дружину, голову ОГЗД В. Барчука і його дружину Ярославу, адміністраторку журналу, Ігоря Чмолу — редактора „Гуцульщини", Євдокію Сороханюк, Анну Стахів, Степанію Чорну-Досінчук, Оксану і Дмитра Ткачуків.

Отець Б. Сліпий відкрив бенкет молитвою. Згодом М. Луців покликав до слова першого голову Українського Світового Об'єднання Гуцулів Дмитра Ткачука. Цей розповів, що 20 років тому, у 1975 році, гуцули об'єдналися в гуцульській централі УСОГ, яка завжди змагала до повної єдности гуцулів діяспори. І так у 1985 році прийшло до злучення двох тоді існуючих централь, Українського Світового Об'єднання Гуцулів і Конференції Гуцульських Товариств Америки і Канади. Ця централя вже 10 років видає свій орган, журнал „Гуцульщина". Ми були учасниками Першого світового конґресу гуцулів з Івано-Франківському, де гуцульську діяспору репрезентувало 52 гуцули з різних країн світу.

Після Д. Ткачука виступив із словом полк. Борис Гладкий, який недавно приїхав сюди з України.

Відтак М. Луців представив свого сина Андрійка, який вже 7 років вчиться грати на цимбалах у Дмитра Сороханюка. Андрійко заграв присутнім в'язанку гуцульських мелодій, а Танасій Опарик висловив своє вдоволення, що його цимбали потрапили в добрі руки.

Після бенкету почали грати гуцульські музики під керівництвом Михайла Мочерняка у складі: М. Мочерняк — скрипка, М. Р. Ковків — цимбали і А. Стефурак — бубон.

У той час С. Барчук, А. Стахів і Г. Трутяк розпродували квитки на льотерію. На виграші були: образ з писанками і пляшка горілки — дарунок подружжя Барчуків. Першу нагороду виграв М. Р. Ковків, а другу Михайло Савуляк.

У неділю, 28-го травня, ясне сонце проводило гуцулів до церкви св. Володимира на Службу Божу. Перші ряди церкви заповнились різнобарвною гуцульською ношею. Службу Божу відправляв о. Б. Сліпий, йому служили Андрійко і Дмитрик Луціви. Апостола читав Василь Слободян. Після Служби Божої відправлено Панахиду за спокій душ гуцулів, які відійшли до вічної ватри. Під час Панахиди М. Луців і В. Слободян держали на схрещених бартках кресаню і на „Вічную пам'ять" піднесли її високо вгору.

Згодом біля дзвіниці церкви зробили спільну світлину, щоб 10-ий з'їзд остався на всі часи у пам'яті делеґатів, у їдальні з'їли обід і пішли докінчувати наради.

Від Анни Стахів прийняли звіт Верифікаційної комісії — 26 зареєстрованих членів-делеґатів з малими поправками затвердили резолюції з'їзду, відчитані Ігорем Чмолою. На пропозицію координатора Номінаційної комісії Михайла Мохнача вибрано Управу у такому складі: голова — Василь Барчук, заступник голови на Канаду — Михайло Сербенюк, заступники голови на ЗСА — Михайло Луців і Василь Сметанюк, заступник на Великобританію — Василь Потяг, секретар — Анна Стахів, касир — григорій Конончук, референт преси — Галя Трутяк, адміністратор „Гуцульщини" — Ярослава Барчук, вільні члени — Стефан Горґанюк, Михайло Роман Ковків і Михайло Мочерняк; Контрольна комісія: голова — Михайло Мохнач. секретар — Ярослав Гальчук, член — Михайло Савуляк; Товариський суд: Дмитро Ткачук, Марія Лабунька і Євдокія Сороханюк.

На цьому голова Президії Д. Ткачук закінчив своє урядування. Він подякував усім делеґатам, що дозволили йому ділово перевести наради. Новообраний голова Управи В. Барчук подякував делеґатам за перевибір та пообіцяв і дальше докладати всіх зусиль, щоб ОГДЗ працював і розвивав свою діяльність.

Галя Трутяк

А. Сольчаник популяризує Україну філятелістикою

Джерзі Сити, Н.Дж. — У філателістичному журналі для збирачів релігійних марок за червень 1995 року „ Сорос Кронікл“ появилася вже друга і кінцева стаття Андрія Д. Сольчаника „Деякі українські звичайні слуги Божі“. Перша частина згаданої статті появилася у цьому ж виданні за квітень 1995 року на ст. 44-45.

А. Сольчаник — за фахом електричний інженер, який у філателістичному світі зианий, як збирач українських поштових марок, першднівок, печаток і інших знаків оплати поштової коресподенції. У згаданій статті автор не тільки інформує про конкретні особи, але де можливо ілюструє прикладами марок чи печаток. Для прикладу в цій кінцевій статті він розповідає про Якова Головацького, Миколу Устіяновича, Михайла Вербицького, Сидора Воробкевича, Кирила Стеценка і Августина Волошина. Про кожного з них є подано найважливіші дати їхньої біографії та заслуг, як також опис у якій формі, коли і де появилося їхнє зображення. Статтю прикрашують дві поштові печатки — Михайла Вербицького і Августина Волошиа.

В іншому журналі тематичної філателії „Топікал Тайм“ за липень-серпень 1995 року є поміщена двочастинна стаття, Андрія Сольчаника. У першій частині статті він розповідає про українських жінок письменниць, а в другій частині про жінок-письменниць інших країн, які в якнйсь спосіб пов'язані з Україною — народились чи жили в Україні, перекладали українські твори або включали українську тематику у свої твори. Відомості про кожну оформлені в такий самий спосіб як і у статті, що про неї згадуємо на початку. І так у першій частині цієї статті називає автор Марка Вовчка, Ольгу Кобилянську, Лесю Українку, Зінаїду Тулуб і Ірину Вільде, а в другій частині про Елізу Ожешко, Марію Конопніцку, Лідію Койдулу, Юлію Земайте, Ґабрієлю Запольську, Етел Ліліян Войніч, Ольґу Форш, Марієтту Шаґініян, Марію Добровську, Віру Ібнер і Ваиду Васілевську.

Як і в попередній статті, тут також є ілюстрації з їхніми зображеннями на поштових марках чи конвертах і дані про те хто, коли і де був видавцем цих знаків оплати поштової кореспонденції.

Н.Н.